

Türkiye Gümrüklerinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Tufan YAYLA¹

M. Mustafa AKKAN²

Özet

Bu çalışma ile Türkiye Gümrük bölgelerinde yaşanan sorunlar belirtildikten sonra çözüm yolları ifade edilmiştir. Türkiye Gümrük Bölgelerinde başlıca sorunlar iki temel başlıkta toplanabilir. İlki Gümrük bölgelerinde kurum kaynaklı sorunlar iken ikincisi ise gümrüklerdeki işleyiş açısından karşılaşılan sorunlardır. Kurum içi sorunlar olarak da nitelendirebileceğimiz kurum kaynaklı sorunlar; personel eksikliği, gümrük çalışanlarının eğitim eksikliği, personel özlük haklarının gerilemesi ve fiziksel yapıdan kaynaklı sorunlardır. Gümrüklerdeki işleyiş açısından karşılaşılan sorunlar ise başlıklar halinde vergi usul kanunu ile Gümrük kanunu arasındaki uyumsuzluklar, elektronik ticaretin gelişimi, pandemi kaynaklı konteynır bulunamamasıdır. Kurum içi yaşanan sorunların çözüm önerileri olarak personel eksikliğini giderilmesi, mevcut çalışanların mesleki eğitim eksikliğini mesleki kurslarla tamamlanması, kanunda yapılan değişikliklerle özlük haklarında gerileme yaşanan gümrük personellerine yönelik özlük haklarının düzeltilmesine yönelik çalışma yapılması, gelişen teknolojiye uygun fiziksel donatıların eksiklerinin belirlenerek modern çağa uygun olarak yenilemesinin yapılması önerilmektedir. İşleyiş açısından yaşanan sorunlarda uzlaşma komisyonlarının daha seri çalışabilmesi için gümrük kanunu ile vergi usul kanunu arasında müktesebatların uyumlaştırılmasının yapılması, elektronik ticaretin gelişimi ile birlikte kargo taşımacılığının daha da yaygınlaşması

1 Bilecik Şeyh Edebalı University, tufan.yayla@bilecik.edu.tr

2 KTO Karatay Üniversitesi, muhammet.mustafa.akkan@karatay.edu.tr

karşısında gerekli teknolojik alt yapı çalışmalarının yapılması önerilmektedir. Yapılan çalışmanın sektör temsilcileri ile uluslararası ticarete meraklı olan girişimci adaylarına rehber olması ve karşılaşılabilecek sorunlara karşın neler yapılabileceğini kısa ancak net aktarılması hedeflenmiştir.

Giriş

1760 yılında yaşanan I. Sanayi devriminden sonra insanlık tarihi teknolojik olarak çok hızlı bir gelişme yaşamıştır. Yaşanılan teknolojik gelişmeler üretimi arttırmıştır. Esasen yaşanan teknolojik gelişmelerin temel amacı iktisadın tanımında geçen sonsuz insan ihtiyaçlarının kıt kaynaklarla karşılanması sorunundan kaynaklanmaktadır. Mevcut kaynakların kıtlığı insanlığı elde ki üretim imkanlarını daha da verimli kullanmanın yollarını arama-ya itmiştir. Birinci sanayi devrimi yani buharlı makinelerin icadı bu temel ihtiyaçtan doğmuştur.

Üretimde yaşanan artışın yanında 1990 sonrası dünya ekonomik düzeninin tek kutuplu döneme geçmesi kısacası küreselleşme evresi dünyayı tek pazar haline getirmeye başlamıştır. Bu durum dünyanın ticaret hacmini artırmış bu da ülkeler arası ticaretin artışına gümrük bölgelerinde ki iş yoğunluğunun çoğalmasına yol açmıştır. Öyle ki pandemi öncesi 2018 yılında 19 Trilyon \$ seviyesine kadar çıkmış olan dünya ticaret hacmi 2020 sonunda 17.5 Trilyon \$ seviyesinde gerçekleşmiştir(TradeMap, 2020). Aynı yıllarda Türkiye'nin ticareti hacmi 2018 de 408 Milyar \$ 2020 yılında 398 Milyar \$ olarak gerçekleşmiştir(TUİK, 2020). Dünya ticaret hacminde yaşanan bu artışlar gümrük bölgelerinde yaşanan yoğunluğu arttırmakta bu da beraberinde bir takım sorunlara yol açmaktadır. Pandemi döneminde ise görüldüğü gibi ticaret hacmi düştüğü halde iş yükü yine artmıştır. Çünkü pandemi koşullarında işler hacim olarak düşse de personel ve konteynır sıkıntısı yani lojistik problemleri gümrüklerde yığılmalara yol açmıştır.

1. Dünya ve Türkiye Ticaret Hacmindeki Gelişmeler

Dünyanın en güçlü ilk 20 ekonomisinde yer alan Türkiye'nin ticaret hacmi dünya ticaretine paralel bir seyir izlemektedir. İhracata dayalı büyüme modelini takip eden Türkiye'nin ihracatı pandemi öncesi 2018 yılında 180 Milyar \$ seviyesini aşmasına karşın 2020 yılında 169,6 Milyar \$ seviyesinde gerçekleşmiştir. 2021 yıl-sonu ise 200 Milyar \$ seviyesinin üstünde gerçekleşmesi beklenmektedir.

Daha öncede belirttiğimiz gibi dünya ticareti ile Türkiye ticareti paralel gitmektedir. 2010 yılından günümüze dünya ticareti 15 Trilyon \$ seviyesinden yaklaşık 19 Trilyon dolara çıkarken aynı şekilde Türkiye'nin ticareti de 113 Milyar \$ seviyesinden 180 Milyar \$ seviyesine yükselmiştir. Bu durum pandemi döneminde de değişmemiştir.

Tablo 1. Dünya ve Türkiye Ticaret Rakamları 2016-2020(Milyon \$)

Ülke/Yıl	2016	2017	2018	2019	2020
Dünya	15.925.700	17.562.797	19.325.995	18.736.224	17.271.018
Türkiye	142.606	156.993	167.924	180.871	169.658

Kaynak: TradeMap 2016-2020, <https://www.trademap.org/>

Dünya genelinde ki ticarete ki artışın içinde teknolojinin de gelişmesi ile birlikte kargoların ağırlığının yükselmesi küçük ölçekli işlemleri de beraberinde getirmiştir. Bu durumda gümrük bölgelerinde iş yükünü arttırmaktadır. Artan iş yükü beraberinde hem kanunlar bakımından hem de işleyiş bakımından yeni sorunları beraberinde getirmektedir.

2. Türkiye Gümrüklerine İlişkin Veriler

Çalışmanın bu kısmında Türkiye gümrüklerinde yaşanan sorunların neler olduğundan önce gümrüklere ilişkin bazı verileri incelemek gerekmektedir.

Türkiye'nin yapmış olduğu ithalat ihracat rakamları incelendiğinde özellikle pandemi dönemi verileri incelendiğinde ticaret hacmi 390 Milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 2. Türkiye'nin Dış Ticaret Verileri(Milyon Dolar)

Firma/Yıl	2019	2020	2020(Ocak-Ağustos)	2021(Ocak- Ağustos)
İhracat	180.833	169.638	102.406	140.237
İthalat	210.345	219.517	135.426	170.020
Toplam	391.178	389.155	237.832	310.258

Tablo 3'deki verilere ek olarak hem ihracat hem de ithalat yapan firma sayıları ise 2019 yılında 34.074 ve 2020 yılında 35.311 olarak gerçekleşmiştir. Pandemi şartlarına rağmen hem dış ticaret yapan firma sayıları artmaya devam etmiş hem de 2021 ocak ağustos dönemi bir önceki yıldan %110 daha fazla artarak 262.672 firmaya yükselmiştir.

Tablo 3. İhracat ve İthalat Yapan Firma Sayıları

Firma/Yıl	2019	2020	2020(Ocak-Ağustos)	2021(Ocak- Ağustos)
İhracat	84.39	87.741	74.743	86.976
İthalat	73.296	75.898	63.815	208.032
Toplam	123.616	128.328	109.714	262.672

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, <https://www.ticaret.gov.tr>

Dış ticaret yapan firma sayılarına ek olarak iş yükünü belirleyen beyanname sayıları incelendiğinde;

Tablo 4. Beyanname Sayıları

Türü/Yıl	2019	2020	2020(Ocak-Ağustos)	2021(Ocak- Ağustos)
İhracat	4.497.514	4.478.864	2.737.138	3.273.577
İthalat	2.544.727	2.620.288	1.646.822	1.895.123
Toplam	7.042.241	7.099.152	4.383.960	5.168.700

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, <https://www.ticaret.gov.tr>

Artan ticaret hacmi ve dış ticaret yapan firma sayılarına paralel olarak verilen beyanname sayısının da arttığı görülmektedir. Özellikle 2020 yılında ihracat yapan firma sayısı artmasına rağmen verilen beyanname sayısı ihracatta düşüş yaşanmış ancak ithalattaki artış toplam beyanname sayısını arttırmaya yetmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nde Türk vatandaşı olan herkes ithalatçı olabilmekte iken ihracatçı olmak için ihracatçılar birliğine üye olmak şartı bulunmaktadır. İthalatçı firma sayısının özellikle 2021 ocak ağustos döneminde bir önceki yıla göre %240 oranında artmasının sebebi uluslar arası ticaretin elektronik ticaret yoluyla yaygınlaşması özellikle pandeminin bu şekilde ticaretin gelişimine yaptığı pozitif katkının yansımalarıdır.

3. Türkiye Gümrüklerinde Yaşanan Sorunlar

Türkiye gümrük bölgelerindeki sorunları iki temel başlık altında incelemek yararlı olacaktır. İlki Kurum kaynaklı sorunlar ve ikinci olarak da işlevsel sorunlar.

3.1. Kurum İçi Sorunlar

Kurum içi sorunları temel olarak aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür;

- Personel eksikliği
- Personel eğitim eksikliği
- Kanun değişikliği sonrası personel özlük haklarındaki gerileme
- Gümrük bölgelerinin fiziksel koşulları

Kurum içi sorunlara dair Ticaret Bakanlığı verileri incelendiğinde 2019 da dolması gereken kadro sayısı 28.950 iken bu sayı 2020 yılında 30.331 olarak gerçekleşmiştir. Ancak ihtiyaç duyulan çalışan sayısı bu iken 2019 yılında sözleşmeli personel, sürekli işçi, kadrolu personel ve geçici işçilere rağmen 20.519 ve 2020 yılında 19.994 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında ihtiyaç olunan personel sayısının 30.331 olduğu düşünülürse mevcut personel ihtiyacının sadece %66'sını karşılanabildiği görülmektedir. Artan beyanname sayısına paralel personel ihtiyacının artması beklenirken çalışan sayısının azalması personel eksikliği sorunun temelini oluşturmaktadır.

Ticaret Bakanlığının 2020 faaliyet raporuna göre çalışan toplam çalışanların 19.994 kişiden 17.754 kişinin önlisans ve üstü eğitim seviyesinde olduğu görülmektedir. Esasen yüksek öğrenim mezunlarının çalışanlar içinde %88,7'sini oluşturmasına karşın uluslararası ticaret veya dış ticaret gibi bölümlerden mezun olanların azlığı mevcut personelinde takviye eğitim alması zorunluluğunu beraberinde getirmektedir. Ayrıca 12.759 personelin hizmet süresinin 10 yıldan fazla olmaması da teşkilatın çalışanlarının %63,8'inin yeni olduğunu göstermektedir. Çalışanların 40 yaş altı olanların sayısının toplam 10.549 olması da çalışan kadronun gençliğini göstermesi açısından önemlidir. Bu durum bakanlık verilerine de yansımaktadır. Öyle ki Eğitim Daire Başkanlığınca düzenlenen eğitim programlarının %83,96'sı mevzuat ve mesleki gelişim üzerine yapılmıştır. Bu durum bile Ticaret Bakanlığı'nın çalışanlarının eğitim eksikliğinin farkında olduğunu göstergesidir.

1615 Sayılı kanundan 4458 Sayılı Gümrük Kanunu'na geçildiğinde karşılaşılan bir diğer sorunda personel özlük haklarından kaynaklanmakta olup temel de Müşavirlik hakkının iptal edilmesi, cezadan pay alma ve ikramiyenin iptali KPSS gibi zorlu bir süreçle işe giren gümrük personelinin zaman içinde personel eksikliğine bağlı iş yükünün artması da eklenince istifa etmesine yol açmaktadır(Toy, 2010: 118).

Gümrük bölgeleri zaman içinde gerekli yenilemeyi yapamamıştır. Teknoloji de gelişmelerin gerisinde kalınması arşivleme de yaşanan sorunları göz önüne çıkarmıştır. Bundan dolayı ki 1923 yılından beri gerçekleşen dış ticaret verileri ve ne yazık ki bu eksikliğin göz ardı edilmesinden ötürü sağlıklı bir şekilde dijitale aktarılamamış ve sağlıklı istatistiksel veriler ve buna bağlı analizler oluşturulamamıştır(Toy, 2010: 86).

3.2. İşlevsel Sorunlar

İşlevsel sorunları temel olarak aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür;

- Vergi Usul kanunu ve Gümrük Kanunu arasındaki farklılıklar
- Uzlaşma uygulamasının yasallık sorunu
- Tahakkuk ve tahsilat işleminin iç içe geçmiş olması
- Gümrük Birliği anlaşmasının kısıtlayıcı maddeleri ve uygulaması
- Çeviriye yönelik terminolojik sorunlar
- Pişmanlık beyanında karşılaşılan sorunlar
- Dahilde İşleme Rejimi kapsamında karşılaşılan sorunlar
- Debit note ve Credit sorunları
- Pandemi koşullarında elektronik ticaretin gelişimi
- Pandemi koşullarının etkisiyle konteynır bulunamaması

Gümrükler tıpkı vergi daireleri gibi kanundan doğan alacakları takip ederler. Gümrük idarelerinde vergilendirme işlemleri sadece tahakkuku değil aynı zamanda tahsili de kapsamaktadır. Dolayısıyla tahsili yapılmamış işlemin gümrük işlemleri de tamamlanamamaktadır. Türkiye de vergilerin çoğunluğu ithalat vesilesiyle gümrüklerden elde edilmektedir. Bu anlatımla işlevsel sorunların en büyük kısmını gümrük vergilerinden kaynaklı sorunlar oluşturmaktadır. Gümrük vergilerinden kaynaklı sorunlar vergi usul kanunu ile gümrük kanunun da ki farklar ile gümrük birliği anlaşmasının uygulanmasından kaynaklanmaktadır.

Eş etkili olarak nitelenen vergilerinde gümrük müdürlüklerince tahsilinin yapılabiliyor olması gümrüklerdeki iş yükünü arttırmaktadır. Ayrıca eş etkili vergi ve fonlar için 2976 sayılı Dış Ticaretin Düzenlenmesi hakkında kanun bulunmasına rağmen 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 2. Maddesine göre gümrük idarelerince tahsil edileceği belirtilmiştir(Çiçek ve Atalay, 2017: 24). Bu gümrük vergileri olarak mı eş vergi olarak mı tahsilinin yapılacağı karmaşıklığını getirmektedir. Bir diğer sorunda nitelendirme sorunudur. Verginin uygulanmasına yönelik nitelendirmenin yanlışlığına itiraz bile gelse bu durum itirazı değerlendireninde yanlış nitelendirmeden dolayı yanlış karar almasına ya da düzeltecek bile olsa ilk işleme kadar geri gitmesine dolayısıyla zaman kaybına yol açmaktadır(Sarıaslan, 2018:357).

Avrupa ile yapılan Gümrük Birliği anlaşması ile Türkiye’de gümrük uygulamaları ile gümrük birliği üyesi olan ülkelerin tamamında uygulamaların aynı olmasına imkan sağlamaktadır. Bu aynı zamanda bir zorluğu da beraberinde getirmektedir(Kentboğa, 2020: 69). Türkiye’nin özellikle serbest ticaret anlaşması yapması yönünde büyük engel oluşturmaktadır. Serbest ticaret anlaşması yapılan bir ülkeden getirilecek bir üründe gümrük birliği kapsamında yapılan bir değişiklikten ötürü uygulama farklılıkları oluşabilmektedir. Türkiye ile üçüncü taraf ülkeler arasında karşılıklı ticareti sekteye uğratmaktadır.

Dahilde işleme rejimi kapsamında ise karşılaşılan temel sorun mükellef tarafından yapılan hatalar ile rejimin kötüye kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Önceden ihracatı yapılan ürün ile dahilde işleme izin belgesi kapsamında ithalatı yapılan ürünün aynı GTİP kodunu paylaşmasından kaynaklanmaktadır. Bu durumda firmalar dosyalarını kapatamamaktadır. Kapatılamayan dosyalardan ötürü de ayrıca cezai işlemler uygulanmaktadır. Dahilde işleme rejiminde yapılan bir diğer yanlışlık da ihracatın ithalatı karşılama oranının doğru hesaplanmamasıdır. Özellikle litre kg gibi geçişkenlikler bu hesap hatalarına yol açmaktadır. İthalat miktar

ve değerinin daha önce belirtilen tutardan fazla gerçekleşmesi durumu da dahilde işleme rejiminde karşılaşılan bir diğer önemli sorundur. Bu sorun cezai sonuçlar doğurur(Koban ve Keser,2018: 375).

Gümrüklerde karşılaşılan bir diğer sorunda debit note ve credit'tir. Bilindięi gibi debit note ve credit işlemleri ürünün faturası dışında çıkarılan ek faturadır. Bu fatura bazen zaman aşımının cezaya çevrilmesi veya ek masrafların yansıtılmasıdır. Burada sorun özellikle kapatma işlemlerinde itilafı debit note veya credit işlemlerinde yaşanmaktadır ve dosya kapatılamamaktadır. Vaktinde verilen debit note veya credit işleminde ise yanılan bir diğer konu gümrük vergi matrahı ve hesabına yöneliktir. Ve matrahta değişiklik gerektiren bu işlemlerin yansıtılmamış olması mükellefin fazla vergi ödemesine ya da eksik vergi ödedikten sonra bunun tespitiyle ceza yemesiyle sonuçlanmaktadır(Özkoç, 2016: 126).

Pişmanlıkla beyan işlemi yanlışlıkla yapılan bir beyanın gümrük idaresi farkına varmadan mükellef tarafından düzeltmeye yönelik beyan edilmesi halidir. Burada asıl sıkıntı kanunda geçen tespit kavramının net bir şekilde izahlandırılmamasıdır. Bu izah da yanlışlığı düzeltmek için pişmanlıkla beyan yapan mükellefin 3 katı ceza gibi durumlarla karşılaşmasına yol açmaktadır(Uzun, 2018: 110). İyi niyetli olarak yapılan bu beyana rağmen cezalandırılan mükellef veya bu uygulamayı gören diğer mükelleflerin pişmanlıkla beyan yapmalarını ve hatanın gümrük idarelerince tespit edilmesini beklemeleri sonucu doğurur ki bu da sistemi çalışmaz kılar.

Uzlaşma sorunu ise iki temel başlıkta ele alınabilir. İlki uzlaşmaya başvurma gerekçelerinin sağlanması sorunu ikincisi ise kendini ihbar durumlarında uzlaşmanın yasal olarak uygun olup olmayacağıdır(elik, 2016: 140).

Elektronik ticaret kısaca tedarik zinciri sürecinin internet üzerinden sağlanmasını ifade etmektedir. Günümüzde gümrük bölgelerinde yaşanan bir diğer sıkıntı da elektronik gümrük uygulamalarının entegrasyonu ve modern hale gelmesi sorunudur.

Ülkemizde BİLGE, EDİ ve GÜVAS olarak üç farklı amaca yönelik üç farklı gümrük otomasyon sistemi kullanılmaktadır(Gazioğulları, 2014: 74).

Her ne kadar daha önce aktarılan sorunlar gibi önemli görülmesi de bir diğer önemli sorun çeviri hizmetlerinin çokanlamlılık sorudur(Baş, 2011:41). Evrak ve kavramların diğer dillerden çevirisi ve anlamlarının birbirine benzer oluşu ile dilde karşılığı olmayan kelimeler gümrük idarelerince farklı değerlendirilebilmektedir.

Kargo işlemleri de bir başka sorunu oluşturmaktadır. Kargo kaynaklı sorunlardan bazıları havayolları ile yapılan taşımacılıktan sonra karayolu ile devam etmesi durumunda varış noktaları ile evraktaki varış noktası uyumsuzlukları oluşmaktadır. Ürün kalem sayısı birden fazla ve farklı olması durumunda iade işlemlerinin uzun sürmesi ve bazen yapılamaması ile iade süreçlerinde işletmeler arası yazışmaların uzun sürmesi gümrükte yığılmalara ve elektronik ticarete sorunların oluşmasına neden olmaktadır(-Hepyaşar, 2019: 37).

4. Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri

Türkiye dışında dünyanın diğer gümrüklerinde de her sorunun bir çözüm önerisi bulunamayabilmektedir. Ya da bulunan çözüm uygulanamayabilmektedir. Bunun temel nedenlerinden biri her ülkenin kültürel yapısının ticaret yapısını etkileyebilmesi olarak açıklanabilir. Bazen de sorun dış kaynaklı olduğu içinde çözümünü formüle ederek vermek mümkün olamayabilir.

Türkiye gümrüklerinde yaşanan sorunlara çözüm yolları idari yöntem ve yargı yöntemi olmak üzere iki şekilde çözülebilir. Özellikle vergi ve vergi sonuçlarına dayalı sorunların ilk önce gümrük idarelerine başvurularak itiraz yoluyla yapılması gerekmektedir. İtiraz yoluyla yapılan başvuruda anlaşma sağlanamazsa tahlile itiraz- ikinci tahlil işlemi yapılır. Özellikle tarife pozisyonu tespitinden kaynaklı sorunlarda bu yolla çözüm aranmaktadır. İdari

yollardan üçüncüsü uzlaşma mekanizmasıdır. En sık kullanılan sorun çözme mekanizması olarak kullanılan uzlaşma mekanizması sonrası idari çözüm yollarından dördüncüsü gümrük cezalarında peşin ödeme indirimi, pişmanlık uygulamasıdır (İnneci ve Tosuner, 2018:424). Özellikle uzlaşma işlemlerinde yasallık ve tespit problemine yönelik Gümrük Kanunu ile Vergi Usul Kanunu arasında uyumlaştırma yapılması gerekmektedir. İdareye yapılan itiraz sürecinden sonuç alınmaması durumunda ise yargı yoluna gidilmektedir. Yargı sürecinde kesin bir karar çıkabileceği gibi uzlaşma kararı da verilebilir.

İşlevsel sorunlardan pandemi dönemine ilişkin sorunlardan konteynır problemi için en az 15 gün önce rezervasyon işlemlerinin yapılması gerekmektedir. Elektronik ticaretin gelişimiyle uyumlu olarak geliştirilen bilgisayar programlarının uyumlaştırılarak birbirine entegre olması gerekmektedir. Elektronik ticaretin hızına yetişmek ve gümrük bölgelerinde yaşanan yığılmaları önlemek için kurumlar arası belge taleplerinin elektronik ortamdan yapılabilirliğini sağlamak gerekmektedir.

Personel açığının mevcut çalışanların yarısı kadar olmasından ötürü ilk önce yapılması gereken gümrük bölgelerinde çalışacak personel eksikliğinin kapatılmasıdır. Bunun için özellikle meslek yüksekokulu ve üstü okullardan gümrük alanlarında çalışabilmeye yönelik eğitim öğretim alan personelin görevlendirilmesi önerilmektedir. Ayrıca 3+1 gibi bir dönem staj yapması gereken dış ticaret bölümü öğrencilerinin de gümrük bölgelerinde staj yapabilmesi yönünde protokoller yapılması personel açığını kapatabileceği gibi sektörel tecrübe kazanabileceklerdir.

Bunların dışında Hepsyaşar'ın yaptığı çalışmada beş başlık olarak yatırım üretim politikaları, pazarlama politikaları, kur politikası, ihracat teşvik politikaları ve yapısal düzenlemeler şeklinde de sorunlara yönelik çözüm önerileri sıralanmıştır. Yapılan bu çalışmanın önemi dış ticaret yapan profesyoneller ile gümrük memurlarına yapılan anketlere dayalı çıkmasından ötürü kıymetlidir.

5. Gümrüklerde Sorun ile Karşılaşmamak İçin Dış Ticaretçilerin Yapması Gerekenler

Çalışmanın önceki kısımlarında da belirtildiği gibi gümrüklerde genel olarak sorunlar vergi tahakkuk ve tahsilat süreçlerine ilişkin ortaya çıkmaktadır. Gümrük kanununda belirtilen vergiler ile vergi usul kanununda mükellefe yüklenen sorumluluğun farklı oluşundan kaynaklanmaktadır. Bundan kaçınmak için gümrük işlemleri öncesi yapılması gerekenler;

- GTİP numarasının doğru tespit edilmesi
- Faturanın teslim şekline uygun olarak tam ve eksiksiz tanınlanması
- Dahilde işleme rejimi gibi işlemlerde ithalatı yapılan hammadde veya ihracatı yapılan ürüne ait faturada belirtilen ürün özelliklerinin dahilde işleme izin belgesinde belirtildiği gibi yazılı olması
- Akreditif vb evraklarda çeviriye dayalı işlemlerde terminolojiye hakim olunması için mesleki ve onaylı tercümanlık ofislerinden hizmet alınması
- İthalat işlemlerinde ürün gümrüğe gelmeden önce vesaiklerin tarafına ulaşmasını isteyerek aldığı evraklarla gümrük müşavirinden ön inceleme talep etmesi

Kaynakça

- Baş, N. (2011). Gümrük Alanında Çeviriye Yönelik Terminoloji Çalışmasında Karşılaşılan Sorunlar. Edebiyat Fakültesi Dergisi, 28 (2), 41-60. <https://eds.p.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=711924f1-bd95-4ead-a79c-5dce29c6d4f6%40redis>
- Çiçek, H. G. & Atalay, O. (2017). Gümrük İdarelerinde Eş Etkili Vergiler ve Fonların Tahsili, Karşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Gümrük&Ticaret Dergisi, (10), 15-24. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gumrukticaretdergisi/issue/53318/708630>

- Çelik, C. (2016). Gümrük Uzlaşma Müessesesi Uygulamasında Yasallık Sorunu. *Mali Çözüm*, 26 (136), 131-142. <https://app.tr-dizin.gov.tr/publication/paper/detail/TWpFd056VTNOdz09>
- Gazioğulları, A. (2014). Elektronik Ticaret ve Elektronik Ticaretin Gümrük Mevzuatı Bakımından Değerlendirilmesi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Mersin.
- Hepyaşar, H. (2019). E-İHRACATIN Gümrük Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.
- İnceci, A. & Tosuner, M. (2018). Türkiye'de Gümrük Uyuşmazlıklarının İdari Çözümü: Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme. *Maliye Dergisi*. 174. 402-430. <https://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php?pdf=0021686&lng=0>
- İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri. (2021). Küresel Ticarete Gelişmeler. <https://www.immib.org.tr/tr/kose-yazilari-immibden-kuresel-ticarete-gelistmeler.html>
- Kentboğa, M. (2020). Dış Ticaretin Yapısal Sorunları, Bu Sorunların Firmaların Faaliyetleri Üzerindeki Etkileri: Malatya Örneği. *İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Malatya.
- Koban, E. & Keser Yıldırım, H. (2018, Eylül). Gümrük Mevzuatında Dahilde İşleme Rejimi ve Vergi Özelinde Karşılaşılan Sorunlar. IV. International Caucasus- Central sia Foreign Trade And Logistics Congress, Aydın. https://www.researchgate.net/publication/328135235_GUMRUK_MEVZUATINDA_DAHILDE_ISLEME_REJIMI_VE_VERGI_OZELINDE_KARSILASILAN_SORUNLAR
- Özkoç, M. (2016). Gümrük İşlemlerinde Credit ve Debit Note. *Gümrük&Ticaret Dergisi*, (8), 122-126. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1020011>

